

Obsah

Předmluva	11
Úvod	15
Probouzí se zájem o čínskou civilizaci	15
Svět vzdává poctu čínské neochvějnosti	16
Čínská civilizace a lidstvo	16
Příčiny neporozumění čínské civilizaci	16
Příklady neporozumění	17
Čím přispěla Čína k světové civilizaci	17
Jedno čínské mínění z doby před druhou světovou válkou	18
Jedno čínské mínění dnes	18
Proč byla tato kniha napsána	18
Proč jsem volil titul, který jsem jí dal	19
Všeobecný přehled	21
Jak smýšlí Číňané o sobě	21
Jak je vidí jiní	21
Čeho je třeba, chceme-li správně pochopit Čínu a Číňany	22
Čínský světový názor	23
Tři úhelné kameny čínské kultury: <i>li</i> (řád), <i>čün-czi</i> (gentleman) a <i>čing</i> (cit)	27
<i>Li</i> — podstatná složka čínské kultury	28
Přeceňují Číňané význam obřadů a zvyklostí?	28
Válka je pouhý návyk a filosofové staré Číny ji odsoudili	30
Jak vysvětlují klasikové původ a význam <i>li</i>	31
Příklady <i>li</i> ve skutečném životě	33
<i>Čün-czi</i> jako podstatná složka čínské kultury	34
Charakteristika člověka <i>čün-czi</i> a jeho protiklad, <i>hsiao-žen</i>	35
Příklady	38
<i>Čing</i> — význačný rys čínské povahy a příklady	39
Spojení <i>čing</i> a rozumu vede k dokonalému souladu	41
Náboženství	43
Mají Číňané náboženství?	43
Čínský názor na náboženství vůbec	43
Různá náboženství v Číně	44

Vzájemný poměr náboženství	45
Konfuciánský názor na duchové bytosti a na obecné povinnosti člověka	45
Čínský výraz pro pojem „Bůh“ a jeho významy	46
Uctívání předků a čím skutečně je	49
Životopisná poznámka o Konfuciovi	51
Konfuciánské zásady podle „Doktriny zlaté střední cesty“ a „Velkého vědění“	54
Konfuciovy učební metody	61
Voltaireovo mínění o Konfuciovi	62
Domněnka, že Konfucius byl přesvědčen o svém božském poslání	62
Jak Konfucius hodnotí Číňané	63
Rozhovor o několika Konfuciových zásadách	64
Mínění cizinců o Konfuciovi	65
Význačné rysy Konfuciových nauk	68
Konfucius — učitel všech dob	71
Konfuciusův žák shrnuje Mistrovo učení	71
Konfuciova formulace Zlatých pravidel	71
Diskuse o záporné podobě Zlatého pravidla	73
Poznámky ke kritice Konfuciova učení	74
Rozprava o zásadě „oplacej křivdu laskavostí“	76
Vybrané zásady Konfuciovy	83
Vybrané úryvky z Knihy dějin	86
Stálost Konfuciova učení	87

Filosofie	89
Číňané — národ filosofů	89
Všeobecně o čínské filosofii	89
Vliv filosofie a konfuciovské ethiky na čínské myšlení	90
Úcta Číňanů k etnosti a učenosti	90
Anekdoty o Jen-jüanovi	95
Čínská filosofie je demokratická	99
Roztřídění čínské filosofie	102
Filosofie Lao-cziöva a jeho vybrané výroky	105
Filosofie Mo Tiho a jeho vybrané výroky	108
Filosofie „školy právníků“	114
Vybrané výroky Han Fei-cziövy	118
Filosofie konfuciánské školy	127
Vybrané výroky Konfuciovy o politice	127
Vybrané výroky Konfuciovy o všeobecných filosofických otázkách	131
Úvodní poznámky k Menciovi	133
Vybrané výroky Menciovy o politice	134
Vybrané výroky Menciovy o ethice	145
Vybrané výroky Menciovy o všeobecných filosofických otázkách	147

Zásada „lidská povaha je dobrá“	150
Závěrečné poznámky o čínské filosofii	156

Rodina 159

Je společenskou jednotkou v Číně jednotlivec nebo rodina?	159
Rozdíl mezi čínským a římským rodinným systémem	159
Vzájemná láska rodičů a dětí je příznačný rys čínského systému	161
Synovská láska ve výrociích klasiků	164
Rozhovor o synovské lásce	165
Protějšek synovské lásky	167
Jak se jeví úcta dětí k rodičům v literatuře	168
Účinky individuální synovské lásky na politický život	170
Poznámky k některým kritikám čínského systému	171
Čínské názory na poměr mezi mužem a ženou	175
Postavení čínské manželky	174
Postavení a základní výchova čínských žen	175
Rozprava o rodinných vztazích se stanoviska Písma svatého	177
Praktické úvahy o poměru ženy k mužovým rodičům	177
Osobní vzpomínky	179

Manželství 185

Obecné čínské chápání manželství	185
Čínské manželství očima jiných národů	184
Slavnostnost čínského manželství	184
Historické pojetí čínského manželství	185
Jak se v Číně uzavírá manželství	185
Čím se řídí Číňané při uzavírání manželství	185
Úloha družby	188
Nástin čínských svatebních obřadů a několik slov o nevěstě	189
Čínské sňatky a Shakespeare	191
Básník o novomanželce	195

Přátelství 195

Přátelství je životní nezbytnost	195
Přátelství v zrcadle minulých dob	195
Co soudí o přátelství Číňané	196
Smysl přátelství	197
Základy přátelství	197
Volba přátel	201
Povinnosti přítele	202
Dosah čínského přátelství	202
Jak si udržíme přátelství	203
Čínské pojetí „nejlepšího přítele“ u Boswella	205

Písemnictví 207

ČÁST I. Písemnictví — složka civilisace národa 207

Pohled na čínskou literaturu s ptačí perspektivy 208

Povaha čínského písemnictví 209

Klasické obrázky a čínský román 210

ČÁST II. Úryvky z „Příběhů tří říší“ 213

Liu Pei přehá před nebezpečím 213

Liovo setkání s panem Vodním Zrcadlem 214

Pan Vodní Zrcadlo chválí Spícího Draka a Bdělého Fénixe 215

Liu Pei se setká s Ču Šuem 217

C'ao C'ao, uchvatitel, strojí Ču Šuovi léčku 218

Ču Šu je obětí své synovské lásky 220

Liova dobrota a spravedlivost 221

Liovo loučení s Ču Šuem 222

Ču Šu mluví o Spícím Draku 223

Pohnuté shledání ctnostné matky a poslušného syna 225

Liu se po druhé setká s panem Vodním Zrcadlem 226

První návštěva u Spícího Draka 228

Filosofie poustevníka 229

Druhá návštěva u Spícího Draka 231

Třetí návštěva u Spícího Draka 235

Umění 243

Všeobecné zhodnocení umění 243

Hudba a její důležitost v staré Číně 244

Krasopis a jeho technika 245

Malířství a jeho tajemství 247

Nefrit a příběhy jednoho proslulého nefritového kamene 247

Bronz a historie třínožek 250

Keramika, porcelán a nevyrovnatelný *čaj-jao* 254

Čínský umělec a umění jako celek 255

Závěr 257

Zbožné přání veršem 257

Citáty z „Julia Caesara“ byly otištěny s laskavým svolením pana B. Štěpánka z jeho překladu Shakespeara (vyd. Fr. Borový).